

Rae 2 turbatootmisala keskkonnaloa nr HARM-063 muutmise taotlusele keskkonnamõju hindamise algamata jätmine

1. OTSUS

Lähtudes alljärgnevast, Aktsiaselts AHTOL poolt 15.07.2025 esitatud Rae 2 turbatootmisala keskkonnaloa nr HARM-063 muutmise taotlusest nr T-KL/1027030-3 ning tuginedes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 3 lõike 1 punktile 1, § 6 lõike 2 punktile 2 ja lõikele 4, § 6¹ lõigetele 3 ja 5, § 9 lõikele 1, § 11 lõigetele 2, 2², 2³, 4, 8 ja 8¹, Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõikele 1 ja § 3 punktile 11, keskkonnaministri 16.08.2017 määrusele nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“, otsustab **Keskkonnaamet**:

1.1. Jätta algamata keskkonnamõju hindamine Rae 2 turbatootmisala keskkonnaloa nr HARM-063 muutmise taotlusele.

1.2. Rae 2 turbatootmisala keskkonnaloa nr HARM-063 muutmise taotluse menetlemisel arvestada alljärgnevate keskkonnameetmetega:

1.2.1. Turba tootmisel tuleb täita kõiki keskkonnakaitselisi ning tule- ja tööohutusalaseid nõudeid.

1.2.2. Aunade temperatuuri tuleb mõõta perioodiliselt, et vältida nende isesüttimist.

1.2.3. Tuleohutuse tagamiseks peab turbatootmisalal olema tagatud piisav veehulga kättesaadavus.

1.2.4. Vältimaks lekete tekkimist tootmisterritooriumil, tuleb remondi- ja hooldustöid teha selleks ettenähtud hooldusplatsil, kus on olemas vastavad vahendid reostuse koristamiseks või neutraliseerimiseks. Kui avariileke toimub turbatootmisalal, tuleb pinnasesse imbunud leke kiiresti likvideerida, toimetada kas hooldusplatsile või jäätmehoidlasse.

1.2.5. Peatada turba tootmine ja laadimine tugeva tuule korral (alates 12 m/s).

1.2.6. Transpordi liikumisel tuleb vältida ülemäärase tolmu teket ning regulaarselt niisutada karjääri juurdepääsuteid.

1.2.7. Vältimaks ülenormatiivsete müra tasemete tekkimist tuleb tagada, et masinad oleks tehniliselt korras ning nende töömüra jääks tootja kinnitatud tasemele.

1.2.8. Reostusnäitajate mittevastavusel loas kehtestatud piirmääradele on loa andjal õigus esitada loa saajale rangemaid nõudeid ja/või täiendavaid tingimusi, sealhulgas suubla seire kehtestamist. Eesvoolu suunatava vee kvaliteeti jälgitakse keskkonnaloas määratud asukohtades ja sagedusel. Kui tegevusega kaasneb pinnaveekogumi (Pirita_4) seisundi halvenemine, on Keskkonnaametil samuti õigus kehtestada rangemaid nõudeid.

1.3. Täiendavad keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnaamet teavitab KeHJS § 12 lõike 1¹ punkti 2 kohaselt käesolevast KMH algatamata jätmisest 14 päeva jooksul ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ning puudutatud isikuid ja teisi menetlusosalisi eraldi kirjaga.

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. Keskkonnaloa taotluse läbivaatamine

Aktsiaselts AHTOL (registrikood 10235448, Harju maakond, Rae vald, Soodevahe küla, Raba tee 5, 75322) esitas 19.12.2024 Keskkonnaametile Rae 2 turbatootmisala keskkonnaloa nr HARM-063 muutmise taotluse (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis (edaspidi *KOTKAS*) 19.12.2024 nr DM-130549-1, täiendatud taotlus 15.07.2025 nr DM-130549-15).

Rae 2 turbatootmisala asub Harju maakonnas Rae vallas Rae külas riigiomandis oleval Soometsa katastriüksuse (tunnus: 65301:002:0502 Soometsa katastriüksuse riigivara valitseja on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning volitatud asutus Maa- ja Ruumiamet.

Keskkonnaamet kontrollis ettevõtte esitatud taotlusmaterjalide vastavust maapõueseadusele (MaaPS), keskkonnaministri 23.10.2019 määrusele nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ ning kas koos taotlusega oli esitatud keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 6¹ lõike 1 kohane teave. Esitatud taotlus vastas nõuetele, sisaldades muu hulgas KeHJS § 6¹ lõikes 1 nimetatud teavet.

2.2. Keskkonnaloa taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Keskkonnaloa taotlus on 11.08.2025 avalikustatud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Keskkonnaamet teavitas 11.08.2025 kirjaga nr DM-130549-17 keskkonnaloa muutmise taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (KeÜS) § 46 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikuid.

2.3. Keskkonnaloa taotluse arvamuse küsimine kohalikult omavalitsuselt

Kooskõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Rae 2 turbatootmisala keskkonnaloa nr HARM-063 muutmise taotluse 11.08.2025 kirjaga nr DM-130549-16 Rae Vallavalitsusele.

Rae Vallavalitsuse 09.09.2025 korraldusega nr 1331 (KOTKAS 11.09.2025 nr DM-130549-18) nõustus kohaliku omavalitsuse üksus Rae 2 turbatootmisala keskkonnaloa muutmise taotlusega.

2.4. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

KeHJS § 3 lõike 1 punkti 1 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusloa või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju.

KeHJS § 11 lõike 2 kohaselt otsustaja vaatab tegevusloa taotluse läbi ning teeb otsuse keskkonnamõju hindamise (KMH) algatamise või algatamata jätmise kohta KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud valdkondade tegevuse ja KeHJS § 6 lõikes 2¹ viidatud tegevuse korral õigusaktis sätestatud tegevusloa taotluse menetlemise aja jooksul, kuid hiljemalt 90. päeval pärast KeHJS 6¹ lõikes 1 loetletud teabe saamist. KeHJS § 9 lõike 1 kohaselt on otsustaja tegevusloa andja, MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamisloa Keskkonnaamet. Seega on Keskkonnaamet otsustajaks KeHJS tähenduses.

KeHJS § 6 lõike 2 punkti 2, § 6¹ lõike 3, § 11 lõigete 2 ja 4 ning KeHJS § 6 lõike 4 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõike 1 ja § 3 punkti 11 kohaselt peab otsustaja andma eelhindangu selle kohta, kas turba kaevandamine kuni 150 hektari suurusel alal on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga tegevus või mitte ning otsustama KMH algatamise või algatamata jätmise üle.

KeHJS § 11 lõike 2³ järgi KMH vajalikkus otsustatakse, lähtudes eelhindangust (vt ptk 3) ja asjaomase asutuse seisukohast (seisukohad ning selgitused nendega arvestamise või arvestamata jätmise kohta, vt ptk 4). KeHJS § 11 lõike 4 kohaselt, kui kavandatava tegevuse KMH algatamise või algatamata jätmise otsus tehakse KeHJS § 6 lõike 2 või 2¹ alusel, lisatakse otsusele eelhindang.

3. EELHINNANG

KeHJS § 6¹ lg 3 järgi annab Keskkonnaamet eelhindangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust. Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ (edaspidi *määrus nr 31*).

Keskkonnaamet on eelhindangu andmisel kasutanud järgmisi materjale:

1. Rae 2 turbatootmisala keskkonnaloa muutmise taotlus, sh KeHJS § 6¹ lõike 1 kohane teave;
2. Keskkonnamõju hindamise aruanne “Harju maakonna Rae valla Rae ja Rae 2 turbatootmisalade kuivendamise ja kuivendusvee ärajuhtimisega Rae-Lagedi peakraavi kaasneva keskkonnamõju hindamise (KMH) aruanne” (OÜ Inseneribüroo STEIGER, 2014. aasta töö nr 13/1094).
3. Maa- ja Ruumiameti geoportaali kaardirakendused;

4. Harjumaa maakonnaplaneering 2030+ (kehtestatud riigihalduse ministri 09.04.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/78);
5. Rae valla üldplaneering (kehtestatud Rae Vallavolikogu 21.05.2013 otsusega nr 462).
6. Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2022-2027 (kinnitatud keskkonnaministri 07.10.2022 käskkirjaga nr 357 „Veemajanduskavad ja meetmeprogramm lisadega“).
7. T. Tali. Turbakaevanduse mõju soos pesitsevate kahjaliikide arvukusele ja liigilisele koosseisule 1959.–2017. aastatel Lavassaare soostikus. Magistritöö. Eesti Maaülikool, 2019; 10.
8. A. Kull. Soode ökoloogilise funktsionaalsuse tagamiseks vajalike puhvertsoonide määratlemine pikaajaliste häiringute leviku piiramiseks või leevendamiseks. Käsikiri Tartu Ülikooli Ökoloogia ja Maateaduste Instituudis, 2013;

3.1 Kavandatav tegevus

Aktsiaselts AHTOL on kehtiv maavara kaevandamise keskkonnaluba nr HARM-063 ja vee erikasutuse luba nr L.VV/324779 (mõlemad kehtivad kuni 28.02.2030) Harju maakonnas Rae vallas Rae külas. Taotletav Rae 2 mäeeraldis ja selle teenindusmaa asuvad riigiomandisse kuuluval kinnistul Soometsa (tunnus 65301:002:0502). Soometsa katastriüksuse riigivara valitseja on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning volitatud asutus Maa- ja Ruumiamet.

Keskkonnaloa muutmise taotlusega soovib arendaja liita keskkonnaloa nr HARM-063 ja L.VV/324779 (vee erikasutustegevus on antud alal nii ruumiliselt kui tehnoloogiliselt maavara kaevandamisega seotud) ning säilitada oma tegevust Rae 2 turbatootmisala mäeeraldisel ehk pikendada loa kehtivusaega 30 aasta võrra (kuni 28.02.2060). Samuti soovitakse korrigeerida korrastamise suunda tänastest teadmistest lähtuvalt.

Taotletav mäeeraldis hõlmab Rae turbamaardla (registrikaart nr 280) Rae 2 turbatootmisala aktiivse tarbevaru plokki 3 ja 4. Tegemist on olemasoleva keskkonnaloa nr HARM-063 muutmisega. Mäeeraldisel teenindusmaa pindala on 185,51 ha, sealhulgas mäeeraldisel pindala on 149,57 ha.

Rae 2 turbatootmisala mäeeraldisel on 2024. a läbi viidud jääkvaru uuring „Rae 2 turbamaardla Rae 2 turbatootmisala jääkvaru uuringu aruanne (varu seisuga 18.06.2024)“ (OÜ Inseneribüroo STEIGER töö nr 24/4808), mille tulemusena on täpsustatud mäeeraldisel jääkvaru. Uuringu tulemusena on korrigeeritud ja Maa-ameti peadirektori 12.09.2024 korraldusega nr 1-17/24/1801 kinnitatud jääkvaru plokkides 3 ja 4 aT.

Maavara kasutusalaadeks on põllumajandus ja aiandus. Rae 2 turbatootmisala korrastamise suunaks on taassoostamine.

3.1.1 Tegevuse iseloom ja maht

Rae turbamaardla paikneb Põhja-Eesti platool madalas loode-kagusuunalises nõos. Maapinna abs kõrgus on valdavalt 38 – 40 m vahemikus, aluspõhja pealispind 30 – 35 m tasemel. Alal avaneb Ülem-Ordoviitsiumi ladestiku Viivikonna kihistu savikas lubjakivi, milles on kukersiidi

vahekihte. Pinnakate on keskmiselt 5 m paksune, Rae turbamaardlast lääne ja loode pool on ulatuslik õhukese pinnakattega alvar. Aluspõhjal lasuva moreeni paksus on 1 – 5 m. Maardla servaaladel on moreen paiguti turba lamamiks, kuid valdavalt lasub Rae 2 mäeeraldisel alal moreenil kuni paari meetri paksuse savi- ja liivakiht. Viimase jääkvaru uuringu andmetel esinevad peaaegu kogu tootmisala ulatuses turba lamamis ka järvesetted – kuni 0,7 m järvemuda ja selle all paiguti veel kuni 0,5 m järvelupja. Soosetete kihi keskmine paksus tootmisala piires on ~3 m, suurim paksus lääneosas 5 m. Vähelagunenud rabaturvast on lasundis keskmiselt 1,4 m. Turba lamam paikneb 35 – 37 m abs kõrguste vahemikus.

Rae 2 turbatootmisala puhul on tegemist pikaajaliselt töös olnud tootmisalaga ehk piirkonnas on tootmisalalt on kooritud sugekiht ning rajatud on kuivendusvõrk ja muu vajalik taristu.

Turba tootmist jätkatakse Rae 2 turbatootmisalal freesmeetodit rakendades. Freesmeetodil kaevandamise tootlikkus sõltub kaevandatava turbalasundi kuivamistingimustest ja kvaliteedist. Vähelagunenud turba puhul on freesitava kihi paksus keskmiselt 15 – 20 mm ning hästilagunenud turba korral keskmiselt 10 mm ühes tsükli. Tootmistsükkel koosneb turbakihi freesimisest õhukeste kihtidena, freesitud turba pööramisest, vallitamisest, kogumisest ja aunatamisest. Turvas aunatakse väljaku otstes. Aunade kõrgus oleneb kasutatavatest masinatest, turbaliigist ja kogumishooaja kestvusest. Pärast kogutud turba aunatamist, toimub turba laadimine ekskavaatoriga veoautodele ja selle transportimine.

Turba kaevandamisel loetakse tootmisperioodiks ajavahemikku mai keskpaigast kuni augusti lõpuni. Turba tootmisel lasundist välja tulevad kännud korjatakse kokku, kuivatatakse hunnikutes ja realiseeritakse tootena sarnaselt settebasseinide põhja kogunenud heljumiga.

Rae 2 turbatootmisalast ~80 m kaugusel kagus asub taotlejale kuuluv Rae turbatootmisala mäeeraldis (keskkonnakaitseluba nr HARM-025, kehtiv kuni 06.10.2050).

Tallinn – Lagedi tee (kõrvalmaantee nr 11290) möödub mäeeraldisest 0,8 km põhja poolt ning Tallinna ringtee (põhimaantee nr 11) 1,6 km ida poolt. Viimaselt tuleb läbi kõrval oleva Rae turbatootmisala turba väljaveo tee Rae 2 turbatootmisalale.

Mäeeraldisest 50 m edela ja lääne pool paikneb Rae TTP-504 (MPS kood 4109300010010) ning sama kaugel lõunas Rae T-1967 (MPS kood 4108920010290) maaparandussüsteem. Rae 2 turbatootmisala mäeeraldisel kaht lahustükki eraldaval tervikul paikneb AS-i Gaasivõrk maaalune gaasitorustik (VID A000669765), mille kaitsevööndi laius on 2 m toru keskjoonest. Mäeeraldisest 0,3 km edela poolt möödub Vaskjala-Ülemiste kanal (EELIS kood VEE1093000), mille kalda veekaitsevööndi laius on 10 m veepiirist. Rae 2 turbatootmisala mäeeraldisest 50 m põhja pool on Tallinna lennuvälja kaitsevööndi (VID EETN) piir, aktiivse ja taotletava mäeeraldisel teenindusmaa põhjanurk kattub kaitsevööndiga 0,05 ha ulatuses.

Lähim majapidamine asub mäeeraldisest ~273 m kaugusel edelas Loopere (tunnus 65301:002:0137) kinnistul. Suurem elamuala jääb käitisest umbes 500 m kaugusele edelasse. Turbatootmisalale lähim puurkaev on tootmisalast ~0,2 km kaugusel kirdes Posti (tunnus 65301:002:1673) kinnistul asuv olmevee puurkaev PRK0005986.

3.1.2 Tegevuse seosed asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Üldplaneering

Rae valla üldplaneeringus on see ala määratud kui olemasolev turbatootmisala (mäetööstusmaa). Samuti jääb tegevusala rohevõrgustiku alale.

Kaevandamistegevusel tuleb üldplaneeringu järgi lähtuda järgnevast:

- *Karjäärade kasutamiseks vajalike rajatiste ja ehitiste asukohavalikuga tuleb vältida kahjulike mõjude kandumine puhke- ja virgestusmaadele ja elamualadele ning rakendada negatiivseid mõjusid vähendavaid meetmeid;*
- *Lähtudes maapõueseaduse §48-st tuleb kaevandamisloa omanikul maavaravaru kaevandamisega rikutud maa ning sellega seotud teenindusmaa korrastada vastavalt korrastamisprojektile;*
- *Kaevandamisel tuleb tagada turvalisus kaevandatava maa-ala (mäeeraldis, teenindusmaa) ohualal, sh ohuala märgistada.*
- *Kaevandamistegevuse lõpetamise järgselt tuleb alad rekultiveerida ning kujundada selle käigus rohealadeks. Võimalusel tuleb tagada rekultiveeritud alade avalik kasutus.*

Täiendavalt on üldplaneeringu rohevõrgustiku peatükis sätestatud, et:

- *Rohevõrgustiku alal kaevandamisel tuleb kasutusele võtta meetmed roheline võrgustiku toimimiseks. Vajadusel tuleb läbi viia keskkonnamõju hindamine.*

Maakonnaplaneering

Harju maakonnaplaneeringu järgi asub Rae 2 turbatootmisala tervikuna rohevõrgustiku alal.

Maakonnaplaneeringus toodud üldised maardlate asjakohased kasutustingimused on järgmised:

- *Maardlate kasutuselevõtul tuleb vältida võimalusel alasid, mis asuvad väärtuslikel põllumajandusmaadel, väärtuslikel maastikel, rohelistes võrgustikus ja linnade puhkealadena määratud linnade rohevööndis. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb kaaluda eelnevalt kaasnevaid mõjusid väärtuslikele maastikukomponentidele.*
- *Väärtusliku põllumajandusmaa, väärtusliku maastiku, roheline võrgustiku ja linnade rohevööndi toimimise tagamisega tuleb arvestada kaevandusloale tingimuste seadmisel, korrastamistingimuste andmisel ja nende alusel korrastamisprojekti koostamisel. Vajadusel tuleb lisada kaevandamisloale tingimused leevendavate meetmete rakendamiseks.*
- *Kasutuselevõetud maardlates tuleb varud maksimaalselt ammendada ning alad majandustegevuse lõppemisel korrastamisprojekti abil korrastada, et võimaldada maade edasist kasutust kas põllu- või metsamaana, puhkeala või ehitusalana.*
- *Maapõue seisundit ja kasutamist mõjutava tegevuse korraldamisel tuleb tagada arvelevõetud maavara kaevandamisväärsena säilimine ja juurdepääs maavaravarule. Püsiva iseloomuga tegevus on põhimõtteliselt lubatav, kui kavandatav tegevus ei halvenda maavaravaru kaevandamisväärsena säilimise või maavaravarule juurdepääsu osas olemasolevat olukorda.*

- *Aladel, mis kattuvad maardlatega, kuid mida ei ole maavara väljamise (mäetööstusmaa) eesmärgil seni kasutusse võetud ning mida ei ole käesolevas planeeringus käsitletud kaevandamiseks perspektiivsena, määratlemine mäetööstusmaana on võimalik pärast maavara kaevandamise loa taotlemist ja selle saamist õigusaktidega sätestatud korras.*
- *Kaevandamine juba asustatud alade piirkonnas on problemaatiline tulenevalt kaasnevatest häiringutest elanike elutingimustes. Eelistatud on sama maavara kaevandamine esmajärjekorras asustatud aladest eemal, eeldusel, et selle maavara olemasolu ja kaevandamise tingimused seda võimaldavad. Täpsem argumentatsioon ja põhjendused maavara kaevandamise käsitlemiseks avaliku huvina on esitatud „Ehitusmaavarade kasutamise riiklikus arengukavas 2011-2020“, mis on koostatud Keskkonnaministeeriumi eestvedamisel.*
- *Kaevandustegevuse loa taotlemisele eelnevalt on soovitatav viia võimalikult varakult läbi avalik protsess kohaliku elanikkonna ja teiste puudutatud huvigruppide kaasamiseks, leidmaks vajalikud kokkulepped ja kompromissid. Ennetav koostöö aitab vähendada hilisemate kaebuste ja probleemide tekkimise võimalusi.*
- *Maardlate kasutuselevõtul tuleb kavandada maardlatele ligipääsuteed, mis vastavad maardla kasutamisega kaasnevale liikluskoormusele. Vajadusel tuleb kavandada olemasolevate teede (sh riigimaanteed) kandevõime tugevdamine.*

Täiendavalt on rohevõrgustiku peatükis rohevõrgustikku ja kaevandamist puuduvavalt märgitud, et

- *Kaevandussoovi ja roheline võrgustiku koridori kattuvusel arvestab loaandja loamenetluses vajadusega säilitada roheline võrgustiku toimivus, töötades vajadusel välja leevendavad meetmed. Vajadusel tuleb läbi viia keskkonnamõju hindamine.*

Rohevõrgustiku ala, milles Rae 2 turbatootmisala asub, on turbatootmisala kohal 1,4 km laiune. Lõuna pool turbatootmisala jääb kitsaimas kohas loodusliku maakattega ala laiuseks umbes 460 m, põhja pool kõigest 60 m. Kuna tiheasustus-, tööstus- jm tehisaladest ümbritsetud piirkonnas ei ole suure territooriuminõudlusega ja inimpelglike metsaliikide (näiteks karu, ilves, metsis) esinemine kuigi tõenäoline, on turbatootmisalast lõuna poole jääv looduslik ala ulukite liikumiseks piisava laiusega¹. Samuti tuleb arvestada, et turbatootmisala on tarastamata ega ole läbinisti tehisklik maastik (sarnanedes näiteks küntud põllumaaga), mistõttu väljaspool aktiivse tootmistegevuse aegu (näiteks öötundidel), saavad ulukid siiski ka turbaväljakuid liikumiseks kasutada. Kuna maakonnaplaneeringuga kinnitati rohevõrgustiku alad 2016. aastal, kuid Rae 2 turbatootmisala keskkonnaluba kehtib juba 2005. aastast, siis ei ole tegu uue maastikumuutusega ja loomade käiguteed on juba välja kujunenud tegutseva turbatootmisala kõrval ning rohevõrgustik on seega säilitanud sidususe.

Seega ei ole kavandatud tegevus vastuolus ei maakonna- ega üldplaneeringuga, kuid peab neis seatud tingimustest lähtuma. Loa tingimuste muutmine ei ole vastusolus rohevõrgustiku soodsa seisundi tagamisega.

Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2022-2027

¹ Kohv, K. 2007. Harku Valla rohevõrgustiku uuring. Eestimaa Looduse Fond, Tartu. https://media.voog.com/0000/0037/1265/files/harku_valla_rohevorgustiku_tuumalade_ja_koridoride_uuring.pdf

Veepoliitika raamdirektiiv seab veekaitse põhieesmärgiks kõikide vete hea seisundi saavutamise. Selle eesmärgi saavutamiseks rakendatakse valgalapõhise veemajanduse põhimõtteid, mille osaks on ka veemajanduskavade koostamine.

Turbatootmisala kuivendusveed suunatakse Rae kraavi kaudu Pirita pinnaveekogumisse Pirita Vaskjalalt suudmeni (1089200_4, lühinimetusega Pirita_4). Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskavas on 2019. aasta andmetel pinnaveekogumi Pirita_4 koondseisund halb. Eesti pinnaveekogumite 2024.a seisundi vaheinfo andmetel on pinnaveekogumi Pirita_4 koondseisund samuti halb. Halb seisund on põhjustatud varasemalt tuvastatud elustikus elavhõbeda (Hg) sisaldusest (2022) ning benso(a)püreeeni ja perfluorooktaansulfonaadi esinemisest vees (2022). Veemajanduskava meetmeprogrammi kohaselt on veekogumi olulisteks koormusteguriteks põllu- ja metsamaa kuivendus, alla 2000 inimekvivalendi reoveepuhastid ja muud heitveelasked, kaevanduse või karjääriga seotud heitveelasked ning paisrajatised.

Rae ja Rae 2 turbatootmisala kuivendusvee keskmine vooluhulk on 0,026 m³ /s. Arvestades, et kuivendusvee vooluhulk moodustab väga väikese osa Pirita jõe vooluhulgast ning seiratavad näitajad vastavad kehtestatud piirnormidele, on kuivendusvee mõju Pirita jõe minimaalne. Tootmisala kuivendamine mõjutab pinnasevee režiimi hinnanguliselt 150 m raadiuses mäeeraldisel piiril. Seejuures ei ulatu mõju Pirita jõe loodusalani.

3.1.3 Ressursside, sealhulgas loodusvarade (nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik) kasutamine

Rae 2 turbatootmisala mäeeraldisel teenindusmaa pindala on 185,51 ha, sh mäeeraldis pindalaga 149,57 ha. Tootmisala mäeeraldis koosneb kahest lahustükist, mille vahel kasvab segamets. Mäeeraldis hõlmab täielikult vähelagunenud turba aktiivse tarbevaru plokki 3 aT ja hästilagunenud turba aktiivse tarbevaru plokki 4 aT. Vähelagunenud turba (plokk 3 aT) varu puudub Rae 2 turbatootmisala mäeeraldisel kagupoolse lahustüki kagupoolsemal alal.

Kogu turbatootmisala mäeeraldisel piiresse jääv hästilagunenud turbakiht pole kaevandatav, kuna mäeeraldisel põhja tuleb paremate korrastamistingimuste loomiseks jätta ~0,2 m paksune turba jääkkiht. Maavaravaru kadu lamamisse jäetavas jääkkihis on arvutuslikult leitav järgmiselt: mäeeraldisel pindala (149,57 ha) x jääkkihi paksus (0,2 m) x hästilagunenud turba mahult massile ülemineku koefitsient (0,216) = varu jääkkihis (65 tuh t).

Kaevandatav varu on toodud järgmises tabelis:

Plokk	Maavara	Pindala (ha)	Aktiivne tarbevaru, tuh t	Kadu, tuh t	Kaevandatav varu, tuh t
3 aT	Vähelagunenud turvas	129,19	244,614	0	244,614
4 aT	Hästilagunenud turvas	149,57	578	65	513

Arvestades kaevandatava jääkvaru koguse ja Rae 2 turbatootmisala maksimaalse lubatud aastase tootmismahuga 20 tuh t soovitakse tootmisala keskkonnaluba pikendada 30 aasta võrra. Maksimaalne aastane tootmismahut jääb võrreldes kehtiva loaga samaks – 20 tuh t/a.

Rae 2 turbatootmisala piires asuv Rae turbamaardla osa on juba kasutuses ja on kaevandamiseks ettevalmistatud. Infrastruktuur on rajatud.

Kõige ülemiseks põhjaveekihtiks on soosetete veekiht. Veekiht on vabapinnaline ja toitub peamiselt sademetest, selle veetasel on isevoole kuivendusega alandatud keskmiselt 1 m sügavusele maapinnast. Turba keskmine arvutuslik filtratsioonikoefitsient Rae maardlas on EGK 1992. a detailuuringu andmeil 1,67 m/ööp. Vesi on madala mineraalisatsiooniga (0,05 – 0,29 g/l), vesinikkarbonaatne kloriidne naatrium-kaltsiumiline. Iseloomulike omaduste (pruunikas värvus, spetsiifiline lõhn ja maitse) tõttu ei kasutata soosetete vett joogi- või tarbeveena. Piirkonna põhiliseks veeallikaks on Ordoviitsiumi-Kambriumi põhjaveekogum Lääne-Eesti vesikonnas. Vesi on samuti vesinikkarbonaatne magneesium-kaltsiumiline, lähimate puurkaevude erideebitid jäävad vahemikku 0,144 - 0,367 l/s×m.

Tootmisalalt kuivendusvee suublasse juhtimine tehakse vastavalt Rae 2 turbatootmisalale väljastatud vee erikasutusloale nr L.VV/324779, mis soovitakse käesoleva taotlusega liita koos maapõue osaga ühe keskkonnakaitseloa alla. Kuivendusvesi juhitakse eesvoolu läbi Rae 2 ja kõrvalasuva Rae turbatootmisaladele rajatud kogujakraavide ja väljalaskme Ahtol-Rae 2 (HA625). Tootmisala eesvooluks on Rae kraav (EELIS kood VEE1092100), mis suubub tootmisalast ligikaudu 1,7 km kaugusel Pirita jõkke (EELIS kood VEE1089200). Tootmisalalt suublasse juhitava vee aastane vooluhulk on ~576 tuh m³ aastas (~144 tuh m³ kvartalis). Juhul, kui kõrvalolev Rae turbatootmisala otsustatakse varem korrastada, tuleb Rae 2 turbatootmisala kuivendusvõrguga seotud kogujakraavid ja settebasseinid jätta toimima.

Turbaheljumi edasikandumise tõkestamiseks on tootmisala kuivendusvõrk eesvooluga ühendatud settebasseinide kaudu. Lisaks kuivendusvee puhastamisele ühtlustavad settebasseinid suurveeperioodil süsteemist välja voolava vee hulka. Settebasseinid on projekteeritud selliselt, et keskmine voolukiirus settebasseinides on alla 1 cm/s, mis tagab heljumi settimise settebasseinide põhja. Settebasseine tuleb puhastada regulaarselt ja vähemalt üks kord aastas. Settebasseinide puhastamisel tuleb jälgida esialgseid settebasseinide mõõtmeid.

Kehtiv veeluba väljastati 17.08.2015 (korraldusega nr HJR 1-15/15/433) ja selle väljaandmise ajal kehtis Vabariigi Valitsuse 29.11.2012 määrus nr 99 „Reovee puhastamise ning heit- ja sademevee suublasse juhtimise kohta esitatavad nõuded, heit- ja sademevee reostusnäitajate piirmäärad ning nende nõuete täitmise kontrollimise meetmed“. Vee erikasutusloaga L.VV/324779 Ahtol-Rae 2 väljalaskele on seatud kohustus seirata järgmisi näitajaid koos vastavate piirväärtustega: biokeemiline hapnikutarve (BHT₇) 15 mg/l, heljum 40 mg/l, üldlämmastik (Nüld) 45 mg/l, üldfosfor (Püld) 1 mg/l ning vesinikioonide kontsentratsioon (pH) püsima vahemikus 6–9. Seiresageduseks on määratud kord poolaastas. Täiendava nõudena on avariolukorras naftasaaduste (süsivesinikud C10–C40) sisalduse määramine.

Vastavalt Keskkonnaministri 08.11.2019 määrusele nr 61 „Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele

vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused“ (edaspidi *määrus nr 61*) §7 lõigete 7 ja 8 kohaselt tuleb turbakaevandusest ärajuhitavale sademeveele loaga kohustuslikult määrata piirväärtused üldlämmastiku, üldfosfori, heljumi-, naftasaaduste sisalduse ning biokeemilise hapnikutarbe (BHT7) kohta. Kõik seiratavad näitajad ning neile loas kehtestatud piirväärtused vastavad kehtivatele nõuetele, välja arvatud naftasaadused. Seetõttu kehtestab Keskkonnaamet suublasse juhitavale veele saastenäitaja „naftasaadused (süsivesinikud C10–C40)“ piirväärtuseks 5 mg/l. Turba tootmisel ei kasutata keskkonnohtlikke ega mürgiseid aineid. Turbatootmisalalt ärajuhitav vesi moodustub peamiselt sademetest ja lumesulamisveest. Keskkonnaametile ei ole seni teada juhtumeid turbakaevandamisel toimunud naftareostuste kohta ja suublasse juhtavasse sademevette naftasaaduste sattumise tõenäosus on väga väike. Arvestades eelnevat ja määruse nr 61 § 16 lõiget 5, määrab Keskkonnaamet loas naftasaaduste (süsivesinikud C10–C40) seire kohustuse üks kord aastas, III kvartalis. Väljalaskme Ahtol-Rae 2 (HA625) kaudu Rae kraavi juhitud sademevesi on omaseire tulemuste põhjal alati vastanud veeloaga kehtestatud nõuetele.

Tootmisala on kogu ulatuses kuivendatud lahtise kraavitusega ning tootmises olevalt alalt on taimestik eemaldatud. Kaitsealuste taime- või loomaliikide leiukohti seal Eesti looduse infosüsteemi andmetel ei ole. Samuti puuduvad mäeeraldisel piiril kaitstavad looduse üksikobjektid. Mäeeraldisel 500 m laiusel puhvril on inventeeritud Natura elupaigatüübid 7160 (allikad ja allikasood), 7120 (rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad), 7140 (siirde- ja õõtsiksood) ja 91D0* (siirdesoo- ja rabametsad), 6280 (lood ja alvarid).

Lähim kaitstav looduse üksikobjekt on Nokakivi rändrahnude rühm (EELIS kood KLO4000120) 280 m kaugusel põhja pool. Kaitstavad alad, Natura 2000 alad ja metsa vääriselupaigad jäävad enam kui 1 km kaugusele. Mäeeraldisest 900 m kaugusel asub kanakulli elupaik (EELIS kood KLO9118081).

Rae 2 turbatootmisalast ~80 m kaugusel kagus asub taotlejale kuuluv Rae turbatootmisala mäeeraldis (keskkonnakaitseluba nr HARM-025, kehtiv kuni 06.10.2050).

Tallinn – Lagedi tee (kõrvalmaantee nr 11290) möödub mäeeraldisest 0,8 km põhja ning Tallinna ringtee (põhimaantee nr 11) 1,6 km ida poolt. Viimaselt tuleb läbi kõrval oleva Rae turbatootmisala turba väljaveo tee Rae 2 turbatootmisalale.

Mäeeraldisest 50 m edela ja lääne pool paikneb Rae TTP-504 (MPS kood 4109300010010) ning sama kaugel lõunas Rae T-1967 (MPS kood 4108920010290) maaparandussüsteem. Rae 2 turbatootmisala mäeeraldisel kaht lahustükki eraldaval tervikul paikneb AS-i Gaasivõrk maaalune gaasitorustik (VID A000669765), mille kaitsevööndi laius on 2 m toru keskjoonest. Mäeeraldisest 0,3 km edela poolt möödub Vaskjala-Ülemiste kanal (KKR kood VEE1093000), mille kalda veekaitsevööndi laius on 10 m veepiirist. Rae 2 turbatootmisala mäeeraldisest 50 m põhja pool on Tallinna lennuvälja kaitsevööndi (VID EETN) piir, aktiivse ja taotletava mäeeraldisel teenindusmaa põhjanurk kattub kaitsevööndiga 0,05 ha ulatuses.

Lähim majapidamine asub mäeeraldisest ~273 m kaugusel edelas Loopere (tunnus 65301:002:0137) kinnistul. Suurem elamuala jääb kaitsest umbes 500 m kaugusele edelasse. Turbatootmisalale lähim puurkaev on tootmisalast ~0,2 km kaugusel kirdes Posti (tunnus 65301:002:1673) kinnistul asuv olmevee puurkaev PRK0005986.

3.1.4 Tegevuse energiakasutus

Peamised energiatarbijad mäeeraldisel on seal töötavad seadmed ja masinad. Turbatootmisalalt toimub vee ära juhtimine isevoolelt ning seetõttu ei ole vaja kulutada lisaenergiat vee väljapumpamiseks turbatootmisalalt.

3.1.5 Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Maavara kaevandamisega mõjutatakse alati suuremal või vähemal määral looduskeskkonda. Rae 2 turbatootmisalal kaevandamisel on peamised kaasnevad keskkonnamõjud seotud kuivendusvee eesvoolu juhtimisega, tootmisväljakute kuivendamisest tingitud mõjudega ja turba tootmisel ning toodangu transpordil kasutatavate masinate tekitavate müra ja tootmisega kaasneva tolmu.

Pinna- ja põhjavesi

Kõige ülemiseks põhjaveekihtiks on soosetete veekiht. Veekiht on vabapinnaline ja toitub peamiselt sademetest, selle veetasel on isevoolese kuivendusega alandatud keskmiselt 1 m sügavusele maapinnast. Turba keskmine arvutuslik filtratsioonikoefitsient Rae maardlas on EGK 1992. a detailuuringu andmeil 1,67 m/ööp. Vesi on madala mineraalisatsiooniga (0,05 – 0,29 g/l), vesinikkarbonaatne kloriidne naatrium-kaltsiumiline. Iseloomulike omaduste (pruunikas värvus, spetsiifiline lõhn ja maitse) tõttu ei kasutata soosetete vett joogi- või tarbeveena. Piirkonna põhiliseks veeallikaks on Ordoviitsiumi-Kambriumi põhjaveekogum Lääne-Eesti vesikonnas. Vesi on samuti vesinikkarbonaatne magneesium-kaltsiumiline, lähimate puurkaevude erideebitid jäävad vahemikku 0,144 - 0,367 l/s×m (OÜ Inseneribüroo STEIGER, töö nr 13/1094).

Rae 2 turbatootmisalalt juhitakse ära soo ja/või rabavett, millele turbatootmise käigus ei lisata puhastamise eesmärgil kemikaale ega baktereid. Seetõttu on tootmisalalt ära juhitud vesi oma keemiliselt koostiselt võrreldav soo ja raba veega. Turbatootmise käigus suureneb tootmisalalt ärajuhitud vees heljumi, fosfori ja lämmastiku sisaldus. Heljum satub pinnaveekogusse turbatootmise käigus leviva tolmu kaudu. Lisaks suureneb pinnavees fosfori ja lämmastiku sisaldus, mis on tingitud turba kuivendamise ajal tekkivatest füüsikalise-keemilistest protsessidest turbas. Puhastamata kuivendusveed võivad põhjustada veekogude eutrofeerumist, hädusust, veekogu põhjaummistusi ning muutusi veeloomade koosluses. Heljumi, leostunud toitainete ning orgaanilise aine sisaldus suublasse juhitud vees on intensiivsem vahetult pärast kraavide võrgustiku puhastamist, kevadiste suurvete, suviste valingvihmade ning sügiseste vihmade ajal kui pinna äravoolukünnis ületatakse. Suvel infiltreerub suurem osa sadeveest tootmisväljakutel ja vesi eemaldub turba halvast veejuhtivusest tingituna peamiselt aurumisega.

Turbatootmisega kaasneva kuivendusvee mõju eesvooludele avaldub eelkõige pinnaveekogu suudmekohal, kuhu kuivendusvett juhitakse, ning väljendub veekvaliteedi ning liigilise koosseisu muutustes. Piirkond, kuhu vett juhitakse, on juba mõjutatud metsakuivenduse, hajaasustuse või põllumajanduse poolt. Turbatootmisala kuivendusvee teekonna pikkuseks on

~1,7 km, mistõttu ei kandu Pirita jõeni turba tootmisest tulenevad otsesed füüsikalised häiringud (müra, tolmu jt). Pirita jõe vee kvaliteedi ja kalastiku mõju hinnangu osas on seega oluliseks mõjutavaks teguriks vaid tootmisalalt ärajuhitav vesi ja selle kvaliteet. Kuna Pirita jõgi kulgeb tihedalt asustatud piirkonnas ning jõkke suunavad oma puhastatud reoveed mitmed ettevõtted, moodustub Pirita jõe vee kvaliteet nende kõigi osapoolte koostööst.

Rae ja Rae 2 turbatootmisala kuivendusvee keskmine vooluhulk on 0,026 m³ /s. Arvestades, et antud vooluhulk moodustab väga väikese osa Pirita jõe vooluhulgast, turba kaevandamise käigus ei muudeta oluliselt Pirita jõe vooluhulka ning seiratavad näitajad on vastanud lubatud piirnormidele, on mõju Pirita jõele väike.

Turbatootmisalal on põhjavesi keskmiselt ja nõrgalt kaitstud. Vee erikasutusel määratud seiratavateks näitajateks on biokeemiline hapnikutarve (BHT7), heljum, naftasaadused (süsivesinikud C10–C40), üldfosfor (Püld) ning üldlämmastik (Nüld). Kuivendusvesi puhastatakse ka settebasseinides. Omaseire analüüside tulemused on seni olnud nõuetele vastavad (tabel 1), mistõttu ei ole põhjust eeldada väljajuhitava vee kvaliteedi halvenemist.

Tabel 1. Vee erikasutuse keskkonnaloa L.VV/324779 omaseire tulemused aastatel 2023–2025.

Näitaja nimetus	Lubatud piirväärtus loas	13.06.2023	17.08.2023	20.06.2024	06.09.2024	30.06.2025	29.09.2025
BHT7	15 mg/l	3,4	3,2	0	3,3	3,5	3
Heljum	40 mg/l	12	10	20	13	2	14
pH	6-9	7,6	8	7,3	7,2	8,5	7
Püld	1 mg/l	0,25	0,12	0,19	0,37	0,08	0,05
Nüld	45 mg/l	5	3,2	4,3	3,5	2,6	1,5

Pirita jõgi on Keskkonnaministri 15.06.2004 määruse nr 73 „Lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistu“ alusel määratletud lõheliste kudemis- ja elupaigana. Lõheliste elupaikadena määratletud jõgede hea seisundi säilitamisel on lisaks füüsikalise-keemilistele näitajatele oluline jälgida ka hüdro-morfoloogilisi tingimusi, sealhulgas hüdroloogilist režiimi, kuna veekogu füüsiline kvaliteet kajastub otseselt elustiku ja taimestiku mitmekesisuses ning bioloogilises kvaliteedis. Lõheliste elupaikade puhul on olulised füüsikalise-keemilised üldtingimused pH, lahustunud hapniku sisaldus, biokeemiline hapnikutarve (BHT₇), ammoniumioonide (NH₄⁺), üldlämmastiku (Nüld) ja üldfosfori (Püld) sisaldus (OÜ Inseneribüroo STEIGER, töö nr 13/1094).

Pirita veekogumi (1089200_4; Pirita jõgi Vaskjalalt suudmeni) viimane seire viidi läbi 2023. aastal vastavalt Eesti Keskkonnauuringute Keskuse aruandele „Jõgede seire 2023 a.“. Seire tulemuste kohaselt oli füüsikalise-keemiliste üldtingimuste ökoloogiliste seisundiklasside koondmäärang (FÜKE) 2023. aastal väga hea. FÜKE koondmäärangud on olnud kogu vaatlusperioodi (2012-2023) vältel stabiilselt väga heas või heas ökoloogilises seisundiklassis. Samas on üldlämmastiku aasta keskmised kontsentratsioonid hinnatud heasse või kesisesse ökoloogilisse seisundiklassi. Aastal 2023 oli lämmastiku sisaldus 3,7 mg/l kohta (ehk kesine). Rae 2 turbatootmisala kuivendusvee liikumisteede pikkus mööda Rae–Lagedi peakraavi kuni Pirita jõeni on hinnanguliselt ligikaudu 1,7 km. Selle vahemaa jooksul toimub heljumi ning üldfosfori ja üldlämmastiku kontsentratsioonide osaline vähenemine, mistõttu Pirita jõkke suubuv vesi ei ole jõe elustikule negatiivse mõjuga.

R. Järvekülje 2009. aastal koostatud keskkonnahinnangu kohaselt ei piira Pirita jõe vee kvaliteet tavatingimustes Natura-ala kalastiku liigirikkust ega arvukust, sh tundlike liikide esinemist; peamiseks negatiivseks mõjuteguriks on vee liigvähenedmine. Samas võib ebasoodsate tegurite kumuleerumisel (nt põud, veevõtt, pikaajaline kuumaperiood) vee kvaliteet periooditi muutuda tundlikele liikidele piiravaks (OÜ Inseneribüroo STEIGER, töö nr 13/1094).

Pirita jõe vooluhulk varieerub sademete poolest keskmisel aastal 1,0- 20,0 m³ /s vahel. Rae ja Rae 2 turbatootmisala kuivendusvee keskmine vooluhulk on 0,026 m³ /s. Arvestades, et antud vooluhulk moodustab väga väikese osa Pirita jõe vooluhulgast, turba kaevandamise käigus ei vähendata Pirita jõe vooluhulka ning seiratavad näitajad on vastanud lubatud piirnormidele (ka omaseire tulemustel, tabel 1), on mõju Pirita jõe, elustikule ja ka Pirita jõe hüdro-morfoloogiale väike.

Piirkonnas on rajatud mitmeid Ordoviitsiumi põhjaveekompleksi avavaid tarbepuurkaeve, neist lähimad katastrinumbriga 15414, 16194, 16186, 18718 ja 22241. Lähim neist (5986) asub ~0,2 km kaugusel kirdes Posti (tunnus 65301:002:1673) kinnistul. Arvestades kaevude kaugust tootmisalast, ei ole oodata ka mõju salvkaevudele, puurkaevudele ja põhjaveele.

Kuna taotletava tegevuse kujul on sisuliselt tegemist olemasoleva tootmise ja kuivendamise jätkamisega, ei ole olulist täiendavat mõju piirkonna veerežiimile oodata.

Müra

Turba kaevandamisel kasutatav tehnika põhjustab müra. See on üsna analoogne põlluharimisel kaasneva müraga. Tootmisel kasutatavate masinate müra levikukaugus tootmisalast sõltub eelkõige kasutatavast tehnoloogiast, tööprotsessist, masinate ja seadmete paiknemisest, nende tehnilisest korrasolekust jne.

Lähim majapidamine asub mäeeraldisest ~270 m kaugusel edelas Loopere (katastritunnus 65301:002:0137) kinnistul. Taotlusele on koostatud müra hajumise mudel, mille kohaselt jääb käitise müra päevane tase lähima elamu juures tasemele ~30 dB ehk müra mudeldamise tulemusena ei ületata Loopere kinnistu majapidamise õuealal II kategooria päevast piirväärtust.

Täiendavate müra vähendamise või tõkestamise meetmeid ei ole vaja rakendada, kuivõrd turbatootmisega kaasnev müratase ei levi olulisel määral väljapoole tootmisterritooriumi piiri ning kehtestatud piirväärtusi ei ületata. Kuna tegemist on olemasoleva tootmisalaga, kus eelpool kirjeldatud müra juba eksisteerib, siis kavandatava tegevusega mõju suurus ei muutu, kuna Rae 2 turbatootmisalal jätkub seni toimunud tegevus.

Tolm

Lisaks mürale tekib turba kaevandamisel ja selle transportimisel ka tolmu. Samuti võib tugeva tuulega kuivalt tootmisväljakult toimuda tolmuosakeste erosioon. Turbatolmu emissioon sõltub ilmastikutingimustest ehk tuule tugevusest ja sademetest, tootmisprotsessist, turba niiskusest, lagunemisastmest ja tolmuosakeste hulgast. Sademeterohkel perioodil tekib turbatolmu vähem, kuid turvast on freesmeetodil võimalik kaevandada ainult kuival ajal. Turba heitkoguste

hindamiseks on Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ (ELLE OÜ) poolt koostatud hindamismetoodika „Turba tootmiselt osakeste heide välisõhku“, mille on Keskkonnaamet kinnitanud sobivaks oma 06.03.2025 kirjaga nr 6-3/24/20410-7.

Lähtuvalt keskkonnaloa taotlusele lisatud saasteainete hajumisarvutuste tulemustest ei esine taotletava käitise heiteallikate töötamisel ühegi saasteaine lõikes piirväärtuste ületamist väljaspool tootmisterritooriumi. Käesoleval juhul käsitletakse pindalaliste heiteallikatena nelja tootmisväljakut, kus toimub turba kaevandamine freesmeetodil. Suurima osakaaluga saasteainete heitkoguste osas on tootmisväljakutelt turba kogumisega kaasnev osakeste heide. Kõrgeim kontsentratsioon piirväärtuse suhtes mida saavutatakse koosmõjus, tekib peenete osakeste osas – $14,30 \mu\text{g}/\text{m}^3$, mis moodustab 28,6% antud saasteainete grupile kehtestatud 24 h piirväärtusest. Osakeste summaarne heitkogus PMsum on 2,146 t.

Heitkoguste vähendamiseks on võimalik kasutada turba vaakumkogujatel heidet vähendavaid seadmeid ja jälgida tootmisel tuule suunda ning vajadusel korraldada töö selliselt, et kaasnevad osakesed ei leviks elamualade suunas. Õhukvaliteedi ja müra omaseire ei ole vajalik, kuivõrd keskkonnaloa taotlusele lisatud prognoositavad saasteainete kontsentratsioonid tootmisterritooriumi piiril on tunduvalt madalamad kehtestatud piirväärtustest. Keskkonnaloa taotluse seletuskirjas on märgitud, et väga tugeva tuule korral (üle 12 m/s) peatatakse ajutiselt töö.

Valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Valgus-, soojus-, kiirgus- ega lõhnareostust tegevusega ümbruskonnale eeldatavalt ei kaasne. Turba kaevandamisega selliseid mõjusid ei teki või on need ebaolulise suurusega.

Vibratsioon

Lähtuvalt töötervishoidu käsitlevatest õigusaktidest on tootmisalal töötavale tehnikale kehtestatud vibratsiooni piirnormid juba valmistajatehases. Töötav tehnika peab vastama kehtestatud normidele. Alal ei viida läbi lõhkamisi, seega vibratsiooni tekkimist kavandatava tegevuse elluviimisel ette näha ei ole.

3.1.6 Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Rae 2 turbatootmisalal turba kaevandamise tootmisprotsessis kaevandamise jäätmeid ei teki. Turba tootmisel lasundist välja tulevad kännud korjatakse kokku, kuivatatakse hunnikutes ja realiseeritakse tootena (küttematerjalina) sarnaselt settebasseinide põhja kogunenud heljumiga. Vastavalt Maapõuseaduse §50 lõige 6 tuleb kaevandamisjäätmekava taotlusele lisada vaid jäätmete tekkimisel.

Taotleja on teadlik, et juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjäätmeid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamisjäätmekava esitada.

3.1.7 Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Igasugusel tegevusel, kus kasutatakse mehhanisme mis sisaldavad kütuseid või määrdeaineid kaasneb ka suurendatud keskkonnaavarii oht – lekked, mille tulemusena satub pinnasesse ja pinnavette naftasaaduseid. Rae 2 turbatootmisala laiendusel on kasutusel ning on edaspidigi planeeritud vaid tehniliselt korras ja nõuetele vastavate mehhanismide kasutamine ning masinate käitamisel ja hooldamisel hoitakse kõrget töökultuuri, reostusohu minimeeritakse. Tänu nõrgale filtratsioonivõimele seob turvas lekkinud vedeliku (kütuse, õli) kiirelt ja takistab selle edasist levikut. Turba filtratsioonivõime sõltub turba botaanilisest koostisest ja lagunemise astmest. Kui aga reostus jõuab kuivenduskraavidesse, võib see sealt omakorda eesvoolu ja teistesse ümberkaudsetesse veekogudesse kanduda ning oluliselt mõjutada vee kvaliteeti ja elustikku, aga ka piirkonna joogi- ja tarbevee kvaliteeti.

Vältimaks lekete tekkimist tootmisterritooriumil, tuleb remondi- ja hooldustöid teha selleks ettenähtud hooldusplatsil, kus on olemas vastavad vahendid reostuse koristamiseks või neutraliseerimiseks. Kui avariileke toimub turbatootmisalal, tuleb pinnasesse imbunud leke kiiresti likvideerida, toimetada kas hooldusplatsile või jäätmeoidlasse. Lisaks turbale on väga hea imendumisvõimega materjal ka saepuru, mida saab efektiivselt kasutada võimalike avariireostuste likvideerimisel.

Siiski ei saa keskkonnaavariide tekkimist täielikult välistada, sest turbatootmisalal töötavate masinate rikke korral säilib reostuse oht. Seega on kavandatud tegevus nõrgalt negatiivne.

3.1.8 Tegevuse seisukohast asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide oht, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide oht teaduslike andmete alusel

Tegevuse seisukohast asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohtu ei ole.

Turvast toodetakse kuival ja soojal aastaajal, sellest tulenevalt on üheks võimalikuks keskkonnoahuks ka turbalasundi või aunade tulekahju. Põlengu tekitajateks võivad olla nii turba isesüttimine, heitgaaside väljalasketorudest lenduvad sädemed, väljalasketorudel isesüttinud turbatolm kui ka inimeste hooletus. Põlengu tekkimise korral tuleb see turbatootmisalal kiiresti lokaliseerida. Rae 2 turbatootmisala mäeeraldise teenindusmaale on varasemalt rajatud vajaliku suurusega tuletõrjетиик. Vajadusel kasutatakse ka veemahuteid.

3.2 Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

Turba kaevandamine toimub Harju maakonnas Rae vallas Rae külas. Taotletav Rae 2 mäeeraldis ja selle teenindusmaa asuvad riigimandisse kuuluval kinnistul. Taotletava ala puhul on tegemist olemasoleva avatud turbatootmisalaga.

Lähiala on mitmekesine: majandusmets ja avamaastikud, maanteed, inimasustus ja tööstushooned. Tallinna linn on ~0,3 km põhjapool (tegemist siiski Ülemiste lennuvälja, mitte elamualadega).

3.2.1 Olemasolev ja planeeritav maakasutus ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Rae 2 turbatootmisala asub Harju maakonnas Rae vallas, Tallinna linna piirist ~0,3 km lõuna ja Lagedi alevikust ~1,6 km kaugusel lääne pool. Tootmisala jääb riigimandisse kuuluvale kinnistule Soometsa (tunnus 65301:002:0502, 100% turbatööstusmaa), mille omanik on riik (valitseja Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, volitatud asutus Maa-amet). Tegemist on töötava turbatootmisalaga. Lähim majapidamine asub mäeeraldisest ~270 m kaugusel edelas Loopere (katastritunnus 65301:002:0137) kinnistul. Suurem elamuala jääb tootmisalast umbes 500 m kaugusele edelasse. Piirkonnas on rajatud mitmeid Ordvoviitsiumi põhjaveekompleksi avavaid tarbepuurkaeve. Lähimad neist katastrinumbriga 5986, 15414, 16194, 16186, 18718, 22241, 23802. Lähim neist (5986) ~0,2 km kaugusel kirdes Posti (tunnus 65301:002:1673) kinnistul.

Tegemist on jätkuva tegevusega ja seega ei kaasne muutusi maakasutuses.

3.2.2 Alal esinevad loodusvarad (sh maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime)

Rae 2 turbatootmisala mäeeraldise teenindusmaa pindala on 185,51 ha, sh mäeeraldis pindalaga 149,57 ha. Tootmisala mäeeraldis koosneb kahest lahustükist, mille vahel kasvab segamets. Mäeeraldis hõlmab täielikult vähelagunenud turba aktiivse tarbevaru plokki 3 aT ja hästilagunenud turba aktiivse tarbevaru plokki 4 aT. Vähelagunenud turba (plokk 3 aT) varu puudub Rae 2 turbatootmisala mäeeraldise kagupoolse lahustüki kagupoolsemal alal.

Maavara kaevandamisega kaasnevad pinnasele alati otsesed mõjud. Need mõjud on suuremad uutel aladel, väiksemad olemasolevatel või amortiseerunud tootmisaladel.

Rae 2 turbatootmisalal on turvast kaevandatud pikaajaliselt ning kõik võimalikud turbatootmisega kaasnevad mõjud on üldjoontes avaldunud. Käesoleva taotlusega kavandatav tegevus ei avalda ümbritsevale keskkonnale täiendavat negatiivset mõju, kuid pikendatakse mõjude kestvust.

Ärajuhitav kuivendusvesi juhitakse suublasse. Reostusnäitajate mittevastavusel loas kehtestatud piirmääradele on loa andjal õigus esitada loa saajale rangemaid nõudeid ja/või täiendavaid tingimusi (sh suubla seire kehtestamine). Eesvoolu suunatava vee kvaliteeti jälgitakse keskkonnaloas toodud asukohtades ja sagedusel.

Tootmisala on kogu ulatuses kuivendatud lahtise kraavitusega ning tootmises olevalt alalt on taimestik eemaldatud. Kaitsealuste taime- või loomaliikide leiukohti seal Eesti looduse infosüsteemi andmetel ei ole. Samuti puuduvad mäeeraldise piires kaitstavad looduse üksikobjektid.

Turba tootmine avaldab mõju nii maastikule, pinnaveele kui ka looduskeskkonnale. Samuti tuleb arvestada võimalike keskkonnaavariidega. Rae 2 turbatootmisalal on tegevus toimunud juba pikka aega ning kasutatakse traditsioonilist kuivendamise- ja turbatootmistehnoloogiat.

Rae 2 turbatootmisalal on soodsad tingimused kaevandatud maa korrastamiseks taastuvaks sooks. Taotletava mäeeraldise taastuva soo kõlviku pindala on 185,51 ha. Korrastamisel hakkavad teatud määral varasemad kooslused taastuma.

3.2.3 Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Loa taotlemise eesmärk on säilitada sama tegevust Rae 2 turbatootmisalal.

Planeeritav tegevus sarnaneb oma olemuselt ehitustegevusega. Nagu iga ehitustegevusega võib ka maavara kaevandamisega kaasneda keskkonnahäiringuid. Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi KeÜS) § 3 lg 1 kohaselt on keskkonnahäiring inimtegevusega kaasnev vahetu või kaudne ebasoodne mõju keskkonnale. Keskkonnaloaga lubatud tegevusega kaasneda võivateks olulisemateks keskkonnamõjudeks on kaevandamise tehnoloogilise protsessi ja transpordiga kaasnev müra ja osakeste heide välisõhku ning mõju maastikule ja maakasutusele.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud.

Ürgobjektid. Nokakivi rändrahnude rühm paikneb mäeeraldise piirist põhja suunas u 350 m kaugusel. Lõuna suunda 1,0 km kaugusele jääb Rae kultusekivi ning 0,8 km kaugusele kagusse rändrahn nimega Laiakivi rahn. Pärandkultuuri objektidest asuvad mäeeraldise piirist alates 230 m kaugusel turbavõtukoht ja mitmed teised objektid. Rae 2 turbatootmisala ümbritsevatele ürgobjektidele ja pärandkultuuri objektidele kauguse tõttu kavandatav tegevus mõju ei avalda.

Rae 2 turbatootmisalal on turvast kaevandatud pikaajaliselt ning võimalikud turbatootmisega kaasnevad mõjud on loodusväärtustele üldjoontes avaldunud. Käesoleva taotlusega kavandatav tegevus ei avalda eeldatavasti ümbritsevatele kaitstavatele aladele ja liikidele täiendavat negatiivset mõju, kuid pikendatakse mõjude kestvust.

Kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alasid kinnistul ei ole ja mõju nendele puudub.

3.2.4 Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Kavandataval tegevusel puudub otsene mõju inimese tervisele ja heaolule. KeÜS § 23 lg 1 sätestab, et igal on õigus tervise- ja heaoluvajadustele vastavale keskkonnale, millega tal on oluline puutumus. Lõike 2 kohaselt on oluline puutumus isikul, kes viibib tihti mõjutatud keskkonnas, kasutab sageli mõjutatud loodusvara või kellel on muul põhjusel eriline seos mõjutatud keskkonnaga. KeÜS § 3 lg 1 kohaselt on keskkonnahäiring ka selline ebasoodne mõju keskkonnale, mis ei ületa arvulist normi või mis on arvulise normiga reguleerimata. Siiski tuleb võimaliku keskkonnahäiringu tekkimist võimalusel ennetada ning kui see pole võimalik, võtta kasutusele leevendusmeetmed.

Lähtuvalt keskkonnaloa taotlusele lisatud saasteainete hajumisarvutuste ja müra modelleerimise tulemustest ei esine taotletava käitise heiteallikate töötamisel ühegi saasteaine ega müra löikes piirväärtuste ületamist väljaspool tootmisterritooriumi. Äärmuslike ilmaolude korral ei saa siiski välistada mõningast peenosakeste (PM) kontsentratsiooni tõusu välisõhus lähimate majapidamiste juures. Keskkonnaloa taotluse seletuskirjas on märgitud, et väga tugeva tuule korral (üle 12 m/s) peatatakse ajutiselt töö.

Transpordil tekkiva õhusaaste vältimiseks saab karjäärisesid teid regulaarselt niisutada või töödelda vastavate vahenditega, samuti vajadusel kasutada veokitel koormakatteid.

Tasakaalu hoidmine inimeste heaolu ja kaevandamistegevuse vahel on oluline. Mõistetavalt võib maavarade kaevandamisel, tulenevalt iga indiviidi isiklikust tundlikkusest olla ebasoodne mõju vaatamata võimaliku häiringu õigusaktides sätestatud normeeritud piiridesse jäämist. Kõrvaltingimuste seadmise eesmärk on leevendada kaevandamisest tulenevaid häiringuid eluhoonete ümbruses ja õuealal ajal, mil väljakujunenud, valdavaks saanud tööaega silmas pidades viibivad elanikud kõige tõenäolisemalt kodus. Kuivõrd keskkonnaloa andmisest keeldumiseks pole alust, on otstarbekas kaaluda vajadusel täiendavate kõrvaltingimuste seadmist ja olemasolevate muutmist tekkida võivate keskkonnahäiringute vähendamiseks.

3.3 Hinnang keskkonnamõju olulisusele

3.3.1 Mõju suurus, mõjuala ulatus, mõju ilmnemise tõenäosus ja aeg, mõju laad, tugevus, kestus, sagedus ja pöördumus

Rae 2 turbatootmisalal turba kaevandamise ja tootmisala kuivendamise ning kuivendusvee ärajuhtimisega kaasneva keskkonnamõju hindamiseks on 2014. aastal koostatud keskkonnamõju hindamine (KMH), mille tulemused on esitatud „Harju maakonna Rae valla Rae ja Rae 2 turbatootmisalade kuivendamise ja kuivendusvee ärajuhtimisega Rae-Lagedi peakraavi kaasneva keskkonnamõju hindamise (KMH) aruandes“ (OÜ Inseneribüroo STEIGER, 2014, töö nr 13/1094). Rae 2 turbatootmisalal on turvast kaevandatud pikaajaliselt ning kõik võimalikud turbatootmisega kaasnevad mõjud on üldjoontes avaldunud. Käesoleva taotlusega kavandatav tegevus ei avalda ümbritsevale keskkonnale täiendavat negatiivset mõju, kuid pikendatakse mõjude kestvust.

Turba tootmisega kaasnevat mõju soosetete veetasemele, lisamata teisi kuivendamisega mõjutatavaid tegureid, on jälgitud nt Põhara ja Kuislemma turbatootmisaladel. Mõlema turbatootmisala KMH raames tehtud veetasemete mõõtmiste põhjal hinnati alanduse maksimaalseks raadiuseks 150 m. Läbiviidud mõõtmised näitasid, et kuivenduse mõju oli suurim ehk oluline mäeeraldise piirist kuni 30 m kaugusele ning kauguse suurenedes mõju oluliselt vähenes. Kuivendamise mõju oli väikseim sademeterikkal perioodil.

Eestis tehtud seire- ja rakendusuuringutes, Kulli (2013) projekti I etapi aruandes ja Orru ja Mikkelsaare (2011) koostatud aruandes, on määratud kuivenduskraavide mõju ulatus looduslikele aladele. Aruannetes on toodud välja, et piirdekraavidest tingitud veealanduse mõju ulatub rabades vähemalt paarisaja meetrini (Kull, 2013; Orru & Mikkelsaar, 2010).

Kuivenduse mõjuala võib olla turbakaevandamise alast 20–150% suurem (Tali, 2019). Kõige tugevamat mõju avaldab kuivendamine ligikaudu kuni 100 m kaugusel kuivendusraavist (Kull, 2013).

Kull ja teiste (2013) läbiviidud mahukate uuringute kokkuvõttena tõdetakse, et kuivenduse tugev mõju ulatub rabades 100 m kraavist ning nõrk mõju ~300 m.

Lähimad kaevud jäävad mäeeraldisest 200 m kaugusele, asudes piisavalt kaugel, et puuduks Rae 2 turbatootmisala kuivendamisest tingitud negatiivne mõju kaevude vee tasemele ning kvaliteedile. Kuna tegu on kasutuses olnud osaliselt turbatootmisalaga, peaks nimetatud mõju olema juba avaldunud (kraavitusvõrk on olemasolev).

Turbatootmise käigus suureneb tootmisalalt ärajuhitavas vees heljumi, fosfori ja lämmastiku sisaldus. Heljum satub pinnaveekogusse turbatootmise käigus tekkiva tolmu kaudu ning fosfori ja lämmastiku sisalduse suurenemine on tingitud turba kuivendamise ajal toimuvatest füüsikalise-keemilistest protsessidest. Heljumi osas mõjutab pinnavee kvaliteeti settebasseinide puhastusefektiivsus. Leostuvate toitainete sisalduse näitajad muutuvad eesvooluks olevatele pinnaveesüsteemidele oluliseks siis, kui turbatootmisala pindala moodustab vaadeldava eesvoolu valgalast rohkem kui 20%.

Rae ja Rae 2 turbatootmisala kuivendusvee keskmine vooluhulk on 0,026 m³/s. Arvestades, et antud vooluhulk moodustab väga väikese osa Pirita jõe vooluhulgast, turba kaevandamise käigus ei vähendata Pirita jõe vooluhulka ning seiratavad näitajad on vastanud lubatud piirnormidele, on mõju Pirita jõe väike.

Kavandatavaks tegevuseks on jätkata Rae 2 turbatootmisalal olemasoleva kuivendusvõrgustiku kasutamist ja hooldamist. Tootmisalalt ärajuhitava kuivendusvee kogust ei suurendata ja plaanis ei ole ka eesvoolude süvendamist.

Kuna Rae 2 turbatootmisala kuivendamine on toimunud juba pikka aega, siis on kuivendamise mõju eesvoolu veerežiimile ja -kvaliteedile juba täielikult välja kujunenud. Seetõttu omab juba kasutuses oleva turbatootmisala edasine kuivendamine oluliselt väiksemat mõju kui uue ala kuivendamine samas ulatuses omaks.

Müra- ja tolmuhäiringud võivad avalduda eelkõige siis kui on ekstreemsed ilmastiku tingimused. Tolmuhäiringu puhul eelkõige pikk kuivperiood ning tugevad tuuled. Tõenäosus nende avaldumiseks ei ole suur.

Seega negatiivse mõju ilmumine on vähe tõenäoline ning kui see peaks tekkima, siis seda vaid halbade asjaolude kokkulangemisel (nt keerulised ilmastikuolud).

Keskkonnaamet käsitleb kavandatava tegevuse mõjualana Rae 2 turbatootmisala teenindusmaad ning selle lähiümbrust (300-500 m), kuna nii kaugele võib teoreetiliselt ulatuda müra või tahkete peenosakeste häiring. Kuivendusega kaasneva mõju ulatus on teiste turbatootmisalade kohta tehtud erinevate mõõtmiste alusel hinnanguliselt kuni 300-400 m, sh sellega kaasnevad taimeistiku muutused, mis avalduvad viibega.

Kaevandamistegevusega kaasnevad mõjud on seotud kaevandamisega ning avalduvad kaevandamise käigus. Perioodil, kui kaevandamist ei toimu, kavandataval tegevusel mõjusid ei ole v.a. visuaalne häiring. Pärast kaevandamistegevuse lõppemist ning ala korrastamist lõpeb ka kavandatava tegevuse mõju.

Pinna- ja põhjavesi

Turbatootmisala kuivendamise puhul on olulisteks aspektideks mõju pinnaveerežiimile ja veekvaliteedile.

Piirkonnas esineb õhuke Kvaternaari veekompleks paksusega 0,2–5 m ning sügavam Ordoviitsiumi veekompleks. Kvaternaari veekompleks ei ole piirkonnas tarbevee allikaks. Ordoviitsiumi veekompleks võib mõjutada juhul, kui turbatootmisalal tekib vajadus süvendada piirdekraave või kuivenduskraave mineraalse pinnase sisse (Kvaternaari setetesse). Veeloaga nr L.VV/324779 on seatud tabelis V16 tingimus, et kuivenduskraavide rajamine Kvaternaari setetesse on keelatud. Antud nõue jääb kehtima ka lubade liitmise korral.

Piirkonnas on rajatud mitmeid Ordoviitsiumi põhjaveekompleksi avavaid tarbepuurkaeve, neist lähimad katastrinumbritega 15414, 16194, 16186, 18718 ja 22241. Lähim neist (5986) ~0,2 km kaugusel kirdes Posti (tunnus 65301:002:1673) kinnistul. Tootmisala kuivendamise ulatust on hinnatud Rae ja Rae 2 tootmisalade piirist maksimaalselt ~150 m kaugusele, sealjuures esmane kuivenduse mõju ulatus on ~30 m. Arvestades kaevude kaugust ei ole oodata ka mõju salvkaevudele, puurkaevudele ja põhjaveele.

Rae 2 turbatootmisalal on tegutsetud juba pikemat aega ning nüüdseks on kogu mäeeraldis kaetud toimiva kuivendusvõrgustikuga, mille kaudu juhitakse ära soo ja/või rabavett, millele turbatootmise käigus ei lisata puhastamise eesmärgil kemikaale ega baktereid. Seetõttu on tootmisalalt ära juhitud vesi oma keemiliselt koostiselt võrreldav soo ja raba veega. Turbatoomise käigus suureneb tootmisalalt ärajuhitud vee heljumi, fosfori ja lämmastiku sisaldus. Heljum satub pinnaveekogusse turbatoomise käigus leviva tolmu kaudu. Lisaks suureneb pinnavees fosfori ja lämmastiku sisaldus, mis on tingitud turba kuivendamise ajal tekkivatest füüsikalise-keemilistest protsessidest turbas. Puhastamata kuivendusveed võivad põhjustada veekogude eutrofeerumist, hägusust, veekogu põhjaummistusi ning muutusi veeloomade koosluses. Heljumi, leostunud toitainete ning orgaanilise aine sisaldus suublasse juhitud vees on intensiivsem vahetult pärast kraavide võrgustiku puhastamist, kevadiste suurvete, suviste valingvihmade ning sügiseste vihmade ajal kui pinna äravoolukünnis ületatakse. Suvel infiltreerub suurem osa sadeveest tootmisväljakutel ja vesi eemaldub turba halvast veejuhtivusest tingituna peamiselt aurumisega.

Turbatoomisega kaasneva kuivendusvee mõju eesvooludele avaldub eelkõige pinnaveekogu suudmekohal, kuhu kuivendusvett juhitakse, ning väljendub veekvaliteedi ning liigilise koosseisu muutustes. Turbatoomisega kaasnev mõju on väiksem kui piirkond, kuhu vett juhitakse, mis on juba mõjutatud metsakuivenduse, hajaasustuse või põllumajanduse poolt. Turbatootmisala kuivendusvee teekonna pikkuseks on ~1,7 km, mistõttu ei kandu Pirita jõeni turba tootmisest tulenevad otsesed füüsikalised häiringud (müra, tolmu jt). Pirita jõe vee kvaliteedi ja kalastiku mõju hinnangu osas on seega oluliseks mõjutavaks teguriks vaid

tootmisalalt ärajuhitud vesi ja selle kvaliteet. Kuna Pirita jõgi kulgeb tihedalt asustatud piirkonnas ning jõkke suunavad oma puhastatud reoveed mitmed ettevõtted, moodustub Pirita jõe vee kvaliteet nende kõigi osapoolte koosmõjust.

Rae ja Rae 2 turbatootmisala kuivendusvee keskmine vooluhulk on 0,026 m³/s. Antud vooluhulk moodustab väga väikese osa Pirita jõe vooluhulgast. Turba kaevandamise käigus ei vähendata Pirita jõe vooluhulka ning arvestades, et omaseire tulemused on alati vastanud loas kehtestatud piirväärtusele ning olemasolevate seireandmete põhjal on Pirita jõe füüsikaliskemiliste üldtingimuste ökoloogiline seisund olnud stabiilselt hea kuni väga hea (sealhulgas 2023. aastal väga hea FÜKE koondmäärangu järgi) mõju Pirita jõe veekvaliteedile, elustikule ja hüdro-morfoloogilistele tingimustele hinnatav väikeseks. Kuna kuivendusvesi puhastatakse settebasseinides, tuleb settebasseini hooldada ja puhastada regulaarselt vastavalt vajadusele, kuid mitte vähem, kui üks kord aastas vooluvee miinimumtaseme juures. Settebasseinidest on soovitatav sete välja tõsta enne sügisest vihmaperioodi, kuna suvel väikeste vooluhulkadega settinud heljum kantakse suuremate vooluhulkadega kaasa. Vältida tuleb väljatõstetud sette tagasivalgumist settebasseini.

Kuna Rae 2 turbatootmisala kuivendamine on toimunud juba pikka aega, siis on kuivendamise mõju eesvoolule (Rae kraavile) veerežiimile ja - kvaliteedile juba täielikult välja kujunenud. Tootmisalalt ärajuhitava kuivendusvee kogust ei suurendata.

Müra

Turba kaevandamisel kasutatav tehnika põhjustab müra. See on üsna analoogne põlluharimisel kaasneva müraga. Tootmisel kasutatavate masinate müra levikukaugus tootmisalast sõltub eelkõige kasutatavast tehnoloogiast, tööprotsessist, masinate ja seadmete paiknemisest, nende tehnilisest korrasolekust jne.

Taotlusele on koostatud müra hajumise mudel, mille kohaselt jääb käitise müra päevane tase lähima elamu juures tasemele ~30 dB ehk müra mudeldamise tulemusena ei ületata Loopere kinnistu majapidamise õuealal II kategooria päevast piirväärtust.

Täiendavate müra vähendamise või tõkestamise meetmeid ei ole vaja rakendada, kuivõrd turbatootmisega kaasnev müratase ei levi olulisel määral väljapoole tootmisterritooriumi piiri ning kehtestatud piirväärtusi ei ületata. Kuna tegemist on olemasoleva tootmisalaga, kus eelpool kirjeldatud müra juba eksisteerib, siis kavandatava tegevusega mõju suurus ei muutu, kuna Rae 2 turbatootmisalal jätkub seni toimunud tegevus.

Tolm

Lähtuvalt keskkonnaloa taotlusele lisatud saasteainete hajumisarvutuste tulemustest ei esine taotletava käitise heiteallikate töötamisel ühegi saasteaine lõikes piirväärtuste ületamist väljaspool tootmisterritooriumi. Suurima osakaaluga saasteainete heitkoguste osas on tootmisväljakutelt turba kogumise kaasnemise osakeste heide.

Heitkoguste vähendamiseks on võimalik kasutada turba vaakumkoguajatel heidet vähendavaid lisaseadmeid ja jälgida tootmisel tuule suunda ning vajadusel korraldada töö selliselt, et kaasnevad osakesed ei leviks elamualade suunas. Keskkonnaloa taotluse seletuskirjas on märgitud, et väga tugeva tuule korral (üle 12 m/s) peatatakse ajutiselt töö. Keskkonnaamet seab selle ka ennetavaks tingimuseks, mis sätestatakse ptk-s 3.3.4 ja 3.4.

Looduskaitse

Looduskaitsealad

Pirita jõeoru maastikukaitseala (KLO1000216) jääb Rae turbatootmisalast 4,2 km kaugusele põhja suunda. Maastikukaitseala moodustati vastavalt Eesti Vabariigi Valitsuse 15.12.2005. aasta määrusele nr 312. Euroopa Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taime- ja loomastiku kaitse kohta I ja II lisas nimetatud elupaigatüüpide või liikide kaitseks: - I lisas nimetatud kaitstavate elupaigatüüpide - metsastunud luidete (2180), jõgede ja ojade (3260), lubjavesel mullal liigirikaste niitude (6270*), niiskuslembeste kõrgrohustute (6430), lamminiitude (6450), aas- rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude (6510) ning puisniitude (6530*) kaitseks; - II lisas nimetatud liikide - jõesilmu (*Lampetra fluviatilis*) ja lõhe (*Salmo salar*) elupaikade kaitseks; - II kaitsekategooria kaitsealuste liigi - tiigilendlase (*Myotis dasycneme*) elupaiga kaitseks; - III kaitsekategooria kaitsealuste liikide - hariliku hingi (*Cobitis taenia*) ja hariliku võldase (*Cottus gobio*) elupaikade kaitseks.

Külma talu park (KLO1200373) jääb Rae turbatootmisala piirist 1,6 km kaugusele ida suunda. Park võeti kaitse alla Harju Rajooni TSN Täitevkomitee 24.06.1960. aasta otsuse nr 3 kohaselt, kaitsmaks sealset väärtuslikku puistut.

J.Raeda selektsiooniaed (KLO1200546) jääb Rae turbatootmisalast 0,6 km kaugusele lõuna suunda. Selektsiooniaed võeti kaitse alla ENSV MN 13.03.1959. aasta korralduse nr 331-k kohaselt ning sellel on sordiaretuslik, teaduslik ning kultuuriline väärtus.

Lehmja tammik (KLO1200454) jääb Rae 2 turbatootmisaladest 3,2 km kaugusele lõunasse. Tammik võeti kaitse alla Harju Rajooni 24.06.1960. aasta otsusega nr 3 kaitsmaks loopealsel esinevat liigirikast tammikut.

Kavandatava tegevusega eelpool loetletud kaitsealustele objektidele mõju ei avaldata.

Rae 2 turbatootmisalasid ümbritsevatele I, II ja III kaitsekategooria lindude ja loomade leiukohtadele ja kaitstavatele II ja III kaitsekategooria taimedeliikidele kavandatav tegevus häiringuid ei tekita. Kaitsealused loomad, linnud ja taimed jäävad ohutsoonist välja.

Lähim kaitstava looduse üksikobjekt on Nokakivi rändrahnude rühm (EELIS kood KLO4000120) 280 m kaugusel põhja pool. Kaitstavad alad, Natura 2000 alad ja metsa vääriselupaigad jäävad enam kui 1 km kaugusele.

Müra ja tolmuhäiringut nii kaugemale ei ole eeldada. Müra eelduslikult nii kaugemale ei jõua määral, et see oleks oluliselt tugevam looduslikust foonist.

Natura 2000 alad

Rae 2 turbatootmisala põhjanurgast linnulennult ~4,2 km kaugusel asub Natura 2000 võrgustikku kuuluv 688 ha suurune Pirita loodusala (EE0010120). Vastavalt Eesti Vabariigi Valitsuse 05.08.2004. aasta korraldusele nr 615 on Pirita loodusala kaitse alla võetud Euroopa Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taime- ja loomastiku kaitse kohta I ja II lisas nimetatud elupaigatüüpide või liikide kaitseks. Liigid, kelle elupaiku Pirita jõe looduslalal kaitstakse on järgmised: Hink (*Cobitis taenia*); Võldas (*Cottus gobio*); Jõesilm (*Lampetra fluviatilis*); Saarmas (*Lutra lutra*); Tiigilendlane (*Myotis dasycneme*); Lõhe (*Salmo salar*); Paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*).

Lähim lõheliste elupaikadena kaitstavate veekogude nimekirja jääv jõgi - Pirita jõgi (VEE1089200) jääb turbatootmisalast 1,4 km kaugusele. Pirita jõe pikkus on 116,7 km ja valgala 807 km². Pirita jõgi kuulub ka riigi poolt korraldustavate ühiseesvoolude loetellu ning Tallinna linna pinnaveesüsteemi joogiveehaardesse Paunküla ja Vaskjala profiilide vahelisel lõigul koos Pirita-Ülemiste veejuhtmega.

Rae 2 turbatootmisala puhul on tegemist pikaajaliselt töös olnud tootmisalaga ehk piirkonnas on tootmisalalt kooritud sugekiht ning rajatud on kuivendusvõrk ja muu vajalik taristu. Turba tootmist soovitakse jätkata Rae 2 turbatootmisalal freesmeetodit rakendades. Rae 2 turbatootmisalal on turvast kaevandatud pikaajaliselt ning võimalikud turbatootmisega kaasnevad mõjud on loodusväärtustele üldjoontes avaldunud.

Rae 2 turbatootmisala kuivendusvee teekonna pikkus mööda Rae-Lagedi peakraavi kuni Pirita jõeni on hinnanguliselt 1,7 km. Selle teekonna jooksul lahustub mõningane ülemäärane heljumi, üldfosfori ja üldlämmastiku kontsentratsioon ning Pirita jõkke jõudev vesi eeldatavalt sealsele elustikule negatiivset mõju ei avalda.

Rae 2 turbatootmisala kuivendamise ja kuivendusvee ärajuhtimisega ei toimu häiringut Pirita loodusalale ega loodusala kaitse eesmärgiks olevatele elupaigatüüpidele ega Pirita jõe elustikule. Käesoleva taotlusega kavandatav tegevus eeldatavasti negatiivset mõju Pirita loodusalale ei avalda, kavandatava tegevusega loodusala kaitse-eesmärkidele mõju ei avaldata ning eraldiseisvat Natura 2000 mõju hindamist läbi ei viida.

Natura eelhindamise teostamine ei ole vajalik.

Natura elupaigatüübid

EELIS Natura elupaiga kaardikihi andmetel on Rae 2 turbatootmisalal esinevateks Natura 2000 elupaigatüüpideks rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), siirdesoo ja rabametsad (91D0*), siirde- ja õõtsikusoo taimekooslused (7140), lood ja alvarid (6280) ning Fennoskandia mineraaliderikkaid allikad ja allikasood (7160). Rae 2 tootmisalal alustati tootmisvälja rajamist juba 2005. aastal ja turbatootmisalale on rajatud ka kuivendusvõrk. Looduslik taime- ja loomastik on seetõttu hävinenud praktiliselt kogu mäeeraldise piires ja hävinud on ka reaalsed Natura elupaigatüübid. Seega kavandatav tegevus olukorda taime- ja loomastiku seisukohalt tootmisala piires oluliselt ei muuda.

Kuna tootmisala on kogu ulatuses kuivendatud lahtise kraavitusega ning tootmises olevalt alalt on taimestik eemaldatud, siis mainitud elupaigatüüpide tootmisalale jäävad osad on juba ammu - turbatootmisala kasutuselevõtu käigus - hävinud. Ka mäeeraldise 500 m puhvril on mõjud Natura elupaikadele juba avaldunud, kuna tegemist on pikka aega tegutsenud turbatootmisalaga.

Tootmisala puhvertsooni ulatusega 500 m jäävad Natura elupaigatüübid rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), siirdesoo ja rabametsad (91D0*), siirde- ja õõtsikusoo taimekooslused (7140), lood ja alvarid (6280) ning allikad ja allikasood (7160). Tootmisala piirist välja avaldub mõju läbi pinnaseveetaseme alanemise. Mõju on suurim viimasest kuivenduskraavist kuni 30 m kaugusele, kus pinnaseveetaseme alandus on suurim põhjustades osaliselt niiskuslembeste liikide kadumist ning aja jooksul koosluse asendumist muutunud tingimustega kohastunud taimekooslustega. Alates 30 m kauguselt tootmisalast võib täheldada pinnaseveetaseme alanemise vähenemist ning taimestiku muutumatuna püsimist. Nõrk mõju võib viimasest kuivenduskraavist ulatuda kuni 300 m kaugusele.

Ajas kuivendusmõju suureneb, sh ümbritsevale taimestikule avaldub mõju viibega (kui veetase alaneb, siis on pikas perspektiivis oodata ka mõju taimestikule). Elupaigatüüpide osas tuleb ka arvestada, et väljaspool Natura ala olevad elupaigatüübid võivad olla vajalikud üleriigilise soodsa seisundi saavutamiseks. Antud juhul on elupaigatüübid fragmentaarsed ja ei moodusta ühtset tervikut, kuna suur osa ökosüsteemist on varasema kaevandustegevusega hävitatud. Seega võib eeldada, et need elupaigatüübid ei ole üleriigilise soodsa seisundi saavutamisel enam määrava tähtsusega.

Keskkonnaloa pikendamise taotlusega kavandatav tegevus ei avalda ümbritsevale keskkonnale olulist negatiivset mõju.

Kaitsealused liigid

Rae 2 turbatootmisala ümbruse läänesuunda jääb EELISE andmetel II kaitsekategooria linnu kanakulli (*Accipiter gentilis*) elupaik (KLO9118081), kuid elupaik jääb mäeeraldisest u 900 m kaugusele ja eeldada võib olulise keskkonnamõju puudumist kanakullile. Antud liigi leiukoht on esmakordselt registreeritud 2014. aastal, ajal, kui tootmistegevus juba käis. Seega on kõnealune kanakulli elupaik arvatavalt asustatud töötava turbatootmisala kõrvale, millest võib omakorda järeldada, et turbatootmisalalt ei ole lähtunud kanakulli elupaika olulisi häiringuid ning tegevuse jätkumine samal alal ja mahus kaitsealust liiki eeldatavasti ei mõjuta.

Kuna käesoleva loataotlusega ei soovita turbatootmisala laiendada, vaid üksnes loa kehtivust pikendada, pole ka oodata täiendavaid keskkonnamõjusid kanakullile.

Suuremad loomad ja linnud hoiavad mäetööde alast eemale seal toimuva inimtegevuse ja müra tõttu, seega hoiduvad nad nende jaoks võimalikust ohu tsoonist. Avatud liikumiseks on neil piisavalt ruumi turbatootmisalasid ümbritsevatel aladel. Nii roomajatele kui ka kahepaiksetele mõjub kaevandustööde käigus eelkõige võimalik masinate mootoritest tekkiv vibratsioon. Kuid ka nemad hoiduvad häiringutest vaistlikult kõrvale. Kokkuvõtvalt võib öelda, et kaevandamisega jätkamisega alal täiendavat olulist mõju loomastikule, sh linnustikule ei kaasne.

Kaitsealuseid taimi turbatootmisala ümbruses ja ohutsoonis ei ole.

Kaitsealused loomad ja linnud jäävad ohutsoonist välja.

Metsa vääriselupaigad

Kaitstavad alad, Natura 2000 alad ja metsa vääriselupaigad jäävad enam kui 1 km kaugusele.

Müra ja tolmuhäiringut nii kaugule ei ole eeldada. Müra eelduslikult nii kaugule ei jõua määral, et see oleks oluliselt tugevam looduslikust foonist.

Mõju rohevõrgustikule

Vastavalt maakonnaplaneeringule ja üldplaneeringule jääb mäeeraldis täielikult rohevõrgustiku alale.

Rohevõrgustik on eri tüüpi ökosüsteemide ja maastike säilimist tagav ning asustuse ja majandustegevuse mõjusid tasakaalustav looduslikest ja poollooduslikest kooslustest koosnev süsteem, mis koosneb tugialadest ja neid ühendavatest rohekoridoridest.

Rohevõrgustiku ala, milles Rae 2 turbatootmisala asub, on maakonnaplaneeringu kohaselt turbatootmisala kohal 1,4 km laiune. Lõuna pool turbatootmisala jääb kitsaimas kohas loodusliku maakattega ala laiuseks umbes 460 m, põhja pool kõigest 60 m. Kuna tiheasustus-, tööstus- jm tehisaladest ümbritsetud piirkonnas ei ole suure territooriuminõudlusega ja inimpeglilike metsaliikide (näiteks karu, ilves, metsis) esinemine kuigi tõenäoline, on turbatootmisalast lõuna poole jääv looduslik ala ulukite liikumiseks piisava laiusega². Samuti tuleb arvestada, et turbatootmisala on tarastamata ega ole läbinisti tehislik maastik (sarnanedes näiteks küntud põllumaaga), mistõttu väljaspool aktiivse tootmistegevuse aegu (näiteks öötundidel), saavad ulukid siiski ka turbaväljakuid liikumiseks kasutada. Kuna maakonnaplaneeringuga kinnitati rohevõrgustiku alad 2016. aastal, kuid Rae 2 turbatootmisala keskkonnaluba kehtib juba 2005. aastast, siis ei ole tegu uue maastikumuutusega ja loomade käiguteed on juba välja kujunenud tegutseva turbatootmisala kõrval ning rohevõrgustik on seega säilitanud sidususe.

Eeltoodust lähtuvalt ei avalda keskkonnanõu pikendamise taotlusega kavandatav tegevus rohevõrgustikule täiendavat negatiivset mõju, vaid jätkub senine väljakujunenud olukord.

Mõju maastikule

Rae 2 turbatootmisala on olemasolev turbatootmisala, kus turvast on kaevandatud freesmeetodil. Tootmisala ettevalmistuste käigus raadati turbatootmisalalt puistu ja rabale iseloomulik taimkate ehk sugekiht. Selleks, et oleks võimalik turvast toota, on turbalasundi kuivendamiseks rajatud kuivendusvõrgustik. Selles osas on taotlusega hõlmatud alal mõjud maastikule avaldunud.

² Kohv, K. 2007. Harku Valla rohevõrgustiku uuring. Eestimaa Looduse Fond, Tartu. https://media.voog.com/0000/0037/1265/files/harku_valla_rohevorgustiku_tuumalade_ja_koridoride_uuring.pdf

Lisaks on ala ümbritsetud metsaga ning valdavas osas vaatesuundadest raadamisala avalikele teedele ei paista.

3.3.2 Mõju piiriülesus

Kavandatav tegevusega ei kaasne piiriüleseid mõjusid.

3.3.3 Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Lähiala on mitmekesine: majandusmets ja avamaastikud, maanteed, inimasustus ja tööstushooned. Tallinna linn on ~0,3 km põhjapool (tegemist siiski Ülemiste lennuvälja, mitte elamualadega). Suurtööstusi lähimas ümbruses teadaolevalt ei ole. Eelduslikult koosmõjud tegevuste vahel ei ole olulise suurusega.

Rae 2 turbatootmisalast ~80 m kaugusel kagus asub taotlejale kuuluv Rae turbatootmisala mäeeraldis (keskkonnakaitse nr HARM-025, kehtiv kuni 06.10.2050). Tegevuste sarnasuse tõttu võib tekkida koosmõju tolmu tekke ja veekasutuse osas. 2014 aastal läbi viidud keskkonnamõju hindamises (Harju maakonna Rae valla Rae ja Rae 2 turbatootmisalade kuivendamise ja kuivendusvee ärajuhtimisega Rae-Lagedi peakraavi kaasneva keskkonnamõju hindamise (KMH) aruanne" (OÜ Inseneribüroo STEIGER töö nr 13/1094)) käsitleti mõlemat turbatootmisala koos ning leiti, et olulist keskkonnamõju välisõhule ega pinnaseveele ei teki. Lähtudes eelpooltoodust, ei ole koosmõjud tegevuste vahel eelduslikult olulise suurusega.

Eeltoodu kokkuvõtteks võib järeldada, et olulist koosmõju lähipiirkonna teiste tegevustega ei esine. Keskkonnaloa omanik peab siiski täitma kõiki asjakohaseid õigusaktides sätestatud nõudeid ja loale kantavaid kõrvaltingimusi ning tegema omalt poolt kõik võimaliku, vähendamaks tekkivate keskkonnanäringute esinemist ning levimist.

3.3.4 Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Rae 2 turbatootmisalal kaevandamisega kaasneva võivaid keskkonnanäringuid on eespool pikemalt käsitletud. Eelhinnangus esitatud kaalutluste alusel kavandab Keskkonnaamet keskkonnanäringute leevendamiseks lisada antavale keskkonnaloale järgmised asjakohased kõrvaltingimused:

1. Turba tootmisel tuleb täita kõiki keskkonnakaitsealaseid ning tule- ja tööohutusalaseid nõudeid.
2. Aunade temperatuuri tuleb mõõta perioodiliselt, et vältida nende isesüttimist.
3. Tuleohutuse tagamiseks peab turbatootmisalal olema tagatud piisav veehulga kättesaadavus.
4. Vältimaks lekete tekkimist tootmisterritooriumil, tuleb remondi- ja hooldustöid teha selleks ettenähtud hooldusplatsil, kus on olemas vastavad vahendid reostuse koristamiseks või

neutraliseerimiseks. Kui avariileke toimub turbatootmisalal, tuleb pinnasesse imbunud leke kiiresti likvideerida, toimetada kas hooldusplatsile või jäätmeoidlasse.

5. Peatada turba tootmine ja laadimine tugeva tuule korral (alates 12 m/s).
6. Transpordi liikumisel tuleb vältida ülemäärase tolmu teket ning regulaarselt niisutada karjääri juurdepääsuteid.
7. Vältimaks ülenormatiivsete müra tasemete tekkimist tuleb tagada, et masinad oleks tehniliselt korras ning nende töömüra jääks tootja kinnitatud tasemele.
8. Reostusnäitajate mittevastavusel loas kehtestatud piirmääradele on loa andjal õigus esitada loa saajale rangemaid nõudeid ja/või täiendavaid tingimusi, sealhulgas suubla seire kehtestamist. Eesvoolu suunatava vee kvaliteeti jälgitakse keskkonnaloas määratud asukohtades ja sagedusel. Kui tegevusega kaasneb pinnaveekogumi (Pirita_4) seisundi halvenemine, on Keskkonnaametil samuti õigus kehtestada rangemaid nõudeid.

3.4 Eelhinnangu järeldus

Keskkonnaamet leiab, et arvestades varasemat KMH-d ja seal toodud põhjendusi ning käesolevat eelhinnangut, on käsitletud kõik võimalikud keskkonnamõjud ja keskkonnaloa muutmiseks on piisavalt informatsiooni.

Keskkonnaameti hinnangul puudub kavandataval tegevusel oluline keskkonnamõju, mistõttu KMH algatamine ei ole vajalik alljärgnevatel põhjustel:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Natura 2000 võrgustikku aladele. Kavandataval tegevusel puudub oluline negatiivne mõju kaitstavatele loodusobjektidele, kui arvestatakse käesolevas eelhinnangus toodud põhimõtteid.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhusaastatuse osas. Olulist mõju vibratsiooni osas ei kaasne. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Rae 2 turbatootmisala on samal eesmärgil kasutuses olnud. Kogu mäeeraldis on kaetud toimiva kuivendusvõrgustikuga. Eesvoolude veekvaliteeti ei mõjutata oluliselt.
4. Keskkonnaloa pikendamise täiendavat mõju ei kaasne.
5. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.
6. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.
7. Kavandataval tegevusel puudub oluline kumulatiivse ja piiriülene mõju.

KeHJS § 11 lg 8¹ kohaselt peab KMH algatamata jätmise otsus muu hulgas sisaldama asjakohaseid KeHJS § 6¹ lg 1 p 6 alusel esitatud kavandatava tegevuse erisusi või keskkonnameetmeid muidu ilmneda võiva olulise ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või ennetamiseks. Määruse nr 31 § 5 lg 2 järgi, kui eelhinnangu järelduseks on kavandatava tegevuse KMH algatamata jätmise, esitatakse eelhinnangus põhjendatud juhul ettepanekud vajalikeks keskkonnameetmeteks.

KeHJS § 3³ lg 1 järgi keskkonnameetmed on kavandatava tegevuse elluviimisega kaasneva ebasoodsa keskkonnamõju ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise ning

põhjendatud juhul heastamise meetmed. Keskkonnameetmete hulka arvatakse ka keskkonnaseire. KeHJS § 33 lg 2 kohaselt peavad keskkonnameetmed, sealhulgas keskkonnaseirega jälgitavate näitajate liik ja seire kestus, olema proportsionaalsed kavandatava tegevuse iseloomu, asukoha ja mahuga ning eeldatavalt avalduva keskkonnamõjuga. Keskkonnaseire määramisel ja tegemisel arvestatakse olemasoleva keskkonnaseirega.

Eelhinnangus analüüsitud info põhjal seab Keskkonnaamet Rae 2 turbatootmisala keskkonnaloa muutmistaotlusele järgnevad keskkonnameetmed:

1. Turba tootmisel tuleb täita kõiki keskkonnakaitselisi ning tule- ja tööohutusalseid nõudeid.
2. Aunade temperatuuri tuleb mõõta perioodiliselt, et vältida nende isesüttimist.
3. Tuleohutuse tagamiseks peab turbatootmisalal olema tagatud piisav veehulga kättesaadavus.
4. Vältimaks lekete tekkimist tootmisterritooriumil, tuleb remondi- ja hooldustöid teha selleks ettenähtud hooldusplatsil, kus on olemas vastavad vahendid reostuse koristamiseks või neutraliseerimiseks. Kui avariileke toimub turbatootmisalal, tuleb pinnasesse imbunud leke kiiresti likvideerida, toimetada kas hooldusplatsile või jäätmeoidlasse.
5. Peatada turba tootmine ja laadimine tugeva tuule korral (alates 12 m/s).
6. Transpordi liikumisel tuleb vältida ülemäärase tolmu teket ning regulaarselt niisutada karjääri juurdepääsuteid.
7. Vältimaks ülenormatiivsete müra tasemete tekkimist tuleb tagada, et masinad oleks tehniliselt korras ning nende töömüra jääks tootja kinnitatud tasemele.
8. Reostusnäitajate mittevastavusel loas kehtestatud piirmääradele on loa andjal õigus esitada loa saajale rangemaid nõudeid ja/või täiendavaid tingimusi, sealhulgas suubla seire kehtestamist. Eesvoolu suunatava vee kvaliteeti jälgitakse keskkonnaloas määratud asukohtades ja sagedusel. Kui tegevusega kaasneb pinnaveekogumi (Pirita_4) seisundi halvenemine, on Keskkonnaametil samuti õigus kehtestada rangemaid nõudeid.

4. ÄRAKUULAMINE

Keskkonnaamet saatis KeHJS § 11 lõike 2² alusel XX.03.2026 kirjaga nr DM-130549-X Rae 2 turbatootmisala keskkonnaloa taotlusele koostatud keskkonnamõjude eelhinnangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu seisukoha võtmiseks Rae Vallavalitsusele ning tutvumiseks Aktsiaseltsile ATHOL, seisukoha esitamise tähtajaga XX.03.2026. Nimetatud kuupäevaks ei laekunud/laekus arvamusi või vastuväiteid.

Jaanika Koppel
vanemspetsialist
looduskasutuse osakond

Jürgen Ojangu

vanemspetsialist
maapõuebüroo

Kaisa Kivila
vanemspetsialist
jäätmebüroo

Marko Ansip
spetsialist
välisõhubüroo

Valerija Svätskaja
spetsialist
veeosakond